(राजाङ्गोम्ब्रुद्धि)" । "कलोमेष्णुचार्य्यादवच" पा० अचारुः ।

चार्व्वी स्त्री चारु+गुणवचनत्वात् स्त्रियां ङीष् । १चारत्व वुक्तायां स्त्रियां २ज्योत्स्नायाम् ३वल्ली ४शुक्रेरपत्न्याम् च मेदि० ५दीप्तौ शब्दर० ।

चाल पु० चल–घञ् । ऋदिसि १पटले स्वनामख्याते ष्टष्ठाच्छादने ष्टष्ठादौ त्रिका०भावे घञ् । २चलने पु० चल–णिच् भावे अच् । ३चालने पु० । [जले पु० त्रिका० ।

चालक त्रि० चल+ण्वुल् । १स्थानान्तरप्रापके २अङ्गुष्ठदुर्द्दम०

चालन न० चल–णिच्–भावे ल्युट् । १स्थानान्तरनयने २कम्पने च । "शोषणं मागरस्याहो पर्वतस्य च चालनम्" भा०सौ०८अ० । करणे ल्युट् ३चालन्यां न० । "क्षुद्रक्षिद्र समोपेतं चालनं तितउः स्मृतः" इति कर्म्मप्रदीपः ।

चालनी स्त्री चल–णिच् करणे ल्युट् । तण्डुलादेः क्षुद्रांशापसारणार्थे वंशखण्डादिनिर्म्मिते पात्रभेदे तितऊ (चालुनी) अमरः ।

चाष पुं क्ली चष–मन्यते स्वार्थे णिच्–अच् । १नीलकण्ठे खगे अमरः स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । "केयूरमण्डलीनां प्रभासन्तानेन क्वचिद्विकीर्य्यमाणचाषः" काद० । "अशोकश्च विशोकश्च नन्दनः पुष्टिवर्द्धनः । हेमतुण्डो मणिग्रीवः स्वस्तिकश्चापराजितः । अष्टौ चाषस्य नामानि चाषं दृष्ट्वा तु यः पठेत् । अथ सिद्धिर्भवेत्तस्य सिद्धमन्त्रं वराङ्गने !" इति पठन्ति । "मार्जारनकुलौ हत्वा चाषं मण्डूकमेव च । श्वगोधोलूककाकांश्च शूद्रहत्याव्रतं चरेत्" मनुना तस्य शूद्रहत्याव्रतशुद्धम् यात्रायां तस्य पूर्वदिगादिभेदेन स्थित्या शुभाशुभम् दृ०सं० ८६अ० उक्तं यथा । "चाषश्चलकपुष्पाहृषघटाश्चङ्खरवा उदक् । "धन्या वकुलचाषौ च सरटः पापटोऽग्रतः"। "अङ्गस्य प्रथमे भागे चाषवञ्जुलकुक्कुटाः" ॥ तस्य वैतस्थितौ युवराजभयशुद्धं तत्रैव ४१अ० यथा "कल्याद्कौशिकपोतककाककङ्कैः केतुस्थितैर्भवति दुर्गमि भवं .स्पस्य । चाषेण चापि युवराजभयं वदन्ति शेत्रनो विलोचनभयं निपतन् करोति" । "कलवाकु जीवजीवकशुकशिखिशतपत्रचाषहारीतैः । कुक्कुरचकोरकपिञ्जलवञ्जुलपारावतश्रीकैः" ४८अ० ।

चास पु० चस–हिंसायाम् णिच्–अच् पृषो० । १इक्षुप्रभेदे २चाषखगे पुंक्ली मेदि० स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

चि आकर्षलोमादाने विभागपूर्व्वकादाने च उभ० द्विक० सा० अनिट् । चिनोति चिनुते । चिनोतु चिनु । अचैषीत् अचेष्ट । चिकाय चिचाय चिक्ये चिच्ये । कर्म्मणि चीयते अचायि । चिकीर्षति ते चिचीषति ते । चयनीयम् चेतव्यम् चेयम् । चिन्वन् चिन्वानः । चितः चितिः । कायः चायः चयनम् । अग्निचित् चित्वा आचित्य चिचि चाययति चापयति । [स्वादिवत्

चि चयने विभागपूर्व्वकादाने भ्वा० उभ०अनिट् । चयति ते

चि चयने विभागपूर्व्वकादाने चा० चु० उभ० पक्षे भ्वा० द्विक० अनिट् चा घटादि । चाययतिते चापयतिते चपयति इत्येके अचीचयत् त अचीचपत् । "दुहियाचिरुधिप्रक्षिभिक्षिचिजानिति" भाष्यप्रोक्तेरस्य द्विकर्म्मकत्वम् "अचैषुर्वानरोत्तमाः" भट्टिः । "चिचीषयन्तोध्वरपात्रजातम्" भट्टिः "अन्तरीक्षे नाग्निश्चेतव्य" श्रुतिः । "राजहंस ! तव सैव शुभ्रता चीयते न च न चापचीयते" काव्यप्र० ।

अधि+आधिक्येन चयने । "यएष तपत्येतस्मादेवाध्यचीयतैतस्मिन्नध्यचीयत" शत० ब्रा० १०।४।

अनु+पश्चाच्चयने "आ मूलात् शाखाभिरनुचितः" ऐतरे०ब्रा०

अप+हीनतासम्पादने सक० । "यस्यायुरपचीयते" भा० व० १३७८ । कर्म्मकर्त्तरि प्रयोगः ।

अव+अधःस्थित्वा चयने । "फलान्यवचिनोद्भूमौ" सुश्रु० ।

अव+आ सम्यगाचयने "पुष्पाण्यवाचिन्वतीम्" भा०व०१३१५

आ+सम्यक् चयने । "कर्म्माण्याचिनुतेऽ सकृत्" भाग० ४। २९।७८। "आचिक्याते च भूयोऽपि राघवौ तिन पत्तनैः" भा० व० १२ व्याप्तौ च "कचाचितौ विद्युतिवागजौ गजौ" किरा०

अनु+आ अन्वाचये अन्वाचयशब्दे दृश्यम्

समु+आ+समाहारे "यदा तु वासवां राशिः सभामध्ये समाचितः" भा० व० २२०४ । [भट्टिः ।

उद् ऊर्द्ध्वचयने उत्तोलनादाने "उच्चिक्षिरे पुष्पफलं वनानि"

अभि+उद्+समुच्चये अभ्युच्चयशब्दे दृश्यम्

समु+उद्+समुच्चये समाहारे सक० एकजातीयक्रियान्वयादौ "अपिः पदार्थसंभाव्यगर्हासमुच्चयेषु" सुग्धं० "अपिशब्देन संयोगाभावादिः समुच्चीयते" काव्यप्र० ।

उप+इद्धौ अक० वर्द्धने सक० । यानि चर्म कपालान्युपचिन्वन्ति येषसः" सै०ब्रा०१।१।७।२। "अथ-ओ-ज्ञितस्येन्द्रोर्विशदैर्दमनाशुभिः। उपचिन्वन् प्रभां तन्वीम्"कुमा०।

नि+निश्चयेन चयने समुच्चये च "रयः शरैर्मे निचितः" भा० ७।१४। "सदेशे निचिता दोषा अन्यस्मिन् कोष·